

A SPLENDID TIME IS GUARANTEED FOR ALL: DE GENTSE FEESTEN

door Marc Goldchstein

Tien op tien! tien op tien! roepen de twee broers uit volle borst, zich aan mekaar vastklampend in het gouden licht van de opkomende zon. Vleesgeworden gelukzaligheid zijn ze. In alcohol gemarineerd weliswaar, de Vlasmarkt om zeven uur 's morgens is geen plek voor geheelonthouders. De twee Nederlanders komen elk jaar voor een aantal dagen naar de Gentse Feesten; ze houden toch zo van de onbekommerde uitgelatenheid. Een op het eerste zicht langharig werkschuw tuig met obscuur Vlaams dialect komt erbij staan. Hij wil absoluut mee op de foto. Maar hij stelt wel zijn voorwaarden: niet samen met het blik Cola, dat één van Nederlanders vasthoudt. Slecht voor zijn imago. Uiteindelijk, na vijf minuten minutieus onderzoek van de betrokkenen op verborgen blikken, één van die straalbezopen, hilarische, surreële momenten waar de Vlasmarkt het patent op heeft, neemt zijn vriendin de foto. Ze blijft maar drukken op de sluitknop, alsof ze daar een steunpunt vindt voor haar wankel evenwicht. De bende van het moment verbroedert nog even verder, om dan weer uiteen te vallen, ieder op zoek naar het volgende avontuurtje op het pleintje.

Zo gaat het er tien nachten aan toe op de Vlasmarkt, waar de feesten elke ochtend afsluiten. Elders in de feestzone moet de muziek onherroepelijk om 3 uur 's nachts uit (ook niet onredelijk!), buiten de feestzone moet de rust weerkeren vanaf 1 uur. Maar voor de Vlasmarkt wordt een uitzondering gemaakt: de DJ mag er tot acht uur 's morgens draaien, de cafés mogen er tot hetzelfde uur open blijven. De godendrank van het moment is Irish Coffee. Ideaal: koffie voor de energie, whisky voor de alcohol, en daarboven de crême fraiche, een zoet en zacht genot. De Vlasmarkt *by dawn* is een momentje paradijs, het schitterendste moment van de Gentse Feesten.

Voor mij toch. Voor het gros van het anderhalf miljoen bezoekers naar de Feesten afzakt gelden er waarschijnlijk andere vormen van opperste genot: jazz, techno, poppentheater, politiek debat, volkse muziek, pensen, noem maar op. Het unieke aan de Gentse Feesten is dat er voor elk wat wils is.

Een mooi beginpunt voor je ontdekkingstocht van de Gentse Feesten is het Baudeloo Park, aan de noordwest rand van het stadscentrum. Het park is een *chill-out* plek voor de feestgangers. Er is een grote kinderspeeltuin, in de bedoïnentent kan je een muntthee krijgen. Overdag is er buikdansen, salsa, tapdans voor beginners. 's Avonds staat er veelal rustige, melodieuze muziek geprogrammeerd. Verspreid in het park staan er grote kunstconstructies. In één van de tenten zijn er dagelijks politieke debatten. De liefhebber van Gents volkstoneel kan even verderop elk avond van een toneelstuk van de Gentse volksheld Romain Deconinck genieten.

Een goeie honderd meter verderop ligt de Sint Jacobs kerk, met erachter de Vlasmarkt. Je kuiert langs de snuisterij standjes, op weg naar de Vrijdagmarkt. Op dit grote plein, omzoomd door terrasjes staat tijdens de feesten een kermis. Je wandelt verder, richting Kraanlei aan de Leiekade. De Kraanlei is de beste plaats om de openingsstoet van de Feesten te zien, gezeten aan een terrasje in de zon. De *roots* van de feesten gaan honderden jaren terug. De belleman, toendertijd de communicatie afdeling van het stadsbestuur, loopt nog steeds vooraan om de Gèèèèèèèèèèèntse fiéste voor geopend te schreeuwen. Hij wordt gevolgd door tientallen feestgroepen. Sommigen zijn carnavalesk en satirisch, anderen stellen hun culturele activiteiten tijdens de Gentse Feesten voor. Gans achteraan, officieel los van de stoet maar dan toch ook weer niet helemaal, de autonomen en anders-globalisten met hun typische ernst. Ook zij krijgen hun plaats in deze gemeenschap.

De Kraanlei is een schitterende kuiersstraat. Vergeet niet het Huis Van Alijn, een armenhuis uit 1363 en nu een museum van stadsvolkskunde, te bezoeken. Overdag gebeuren er allerhande culturele activiteiten in het schitterende binnenplein. Achter de Kraanlei ligt het Patershol, een oude patriciërswijk die in de negentiende eeuw een arbeiderswijk werd, en na een grondige renovatie opnieuw in de mode is. In de vele middeleeuwse gebouwen en in de nauwe straatjes leeft het feest: het puppetspelersfestival (poppenspelers van over de ganse wereld), volksdans in een lege kapel,...

Op het eind van de Kraanlei ligt het St Veerle plein, waar overdag de liefhebbers van levensmuziek en schlagers hun gading vinden. Het plein ligt aan de voet van het imposante middeleeuwse Gravensteen kasteel. Op een steenworp, aan de overkant van het water ligt de Groentenmarkt, waar een paar honderd man elke avond uit de bol gaan op de tonen van coverbands. Wil je nog eens uit volle borst “Sweet Home Alabama” roepen, *this is the place to be*. Overdag kan je er kuieren tussen de standjes van amateur kunstenaars.

Vervolgens wandel je langsheen de Vleeshuistragel, het voetgangerspad naast de Leie. Een mooie plek om je even op de kademuur te zetten en de ontzettende schoonheid van dit historische centrum op je te laten inwerken. Je bent dan helemaal klaar voor de Graslei en de Korenlei, in de 14de eeuw het kloppend hart van Gent, en van Europa. Je bent van alle kanten omringd door middeleeuwse gebouwen die rijkdom en stevigheid uitstralen. Je bent dan ook op bezoek in een stad met een grootse geschiedenis. In 1500 was Gent de tweede grootste Europese stad, na Parijs. De haven, gelegen aan de samenvloeiing van de Leie en de Schelde was één van de belangrijkste handelscentra van Europa.

Vandaag is de Graslei het één van mooiste en gezelligste festival oorden. Sinds twee jaar wordt de Graslei tijdens de Feesten omgevormd tot een Afro-Caraïbisch Festival, kleurrijk verlicht met immens drijvend concertpodium en bars waar de cocktails met stromen vloeien. De Graslei is ook de plek bij uitstek om tegen tien uur 's ochtends, nadat de Vlasmarkt leeggelopen is, een koffie te komen drinken voor het slapengaan.

De Graslei staat ook symbool voor het doortastende werk van het Gentse gemeentebestuur. De site werd in vijftien jaar tijd herschapen van een desolate en miezerige openluchtparking tot een unieke poëtische site. Ook de organisatie van de Feesten is een visitekaart van het gemeentebestuur. De gemeente treedt daarbij vooral op als coördinerende regisseur en financier. En elk najaar worden spijkers met koppen geslagen ter voorbereiding van de volgende editie, zo werd het probleem van de geluidsoverlast op drie jaar volledig weggewerkt. Gent wordt goed bestuurd. En de burger merkt het: hij is tevreden over zijn stadsbestuur. Dat draagt bij tot het oplossen van het belangrijkste probleem van Vlaanderen: de opmars van extreem rechts. Tijdens de parlementsverkiezingen van 2003 is het Vlaams Blok in Gent 10% van haar kiezers verloren.

Na al deze overpeinzingen, of na 3 caïperinha's, wandel je verder, richting Sint Michielshelling, de brug over de Leie. Vanop de brug heb je één van de meest indrukwekkende zichten ter wereld. Links van je het 14de eeuwse middelpunt van de wereld ondergedompeld in een Caribische feestroes. Voor je vier schitterende torens op een rij: het postgebouw, de Sint Niklaas kerk, het Belfort en de St Baafs Kathedraal (vergeet niet het Lams Gods te gaan bewonderen!).

Je wandelt er langs de drie festivalpleinen tussen deze monumenten: de Korenmarkt, met zijn groot muziekpodium; het Emiel Braun plein, waar den Duvel (de brouwerij) het voor het zeggen heeft, het Sint Baafsplein, het concertpodium met het meest ongelooflijke uitzicht. Elke van de plaatsen heeft zijn eigen eigen, deels overlappende muzikale smaak, als radiozenders. Verderop nog ligt het Laurentplein, met typische Gentse programmering, en de nieuwe Beestenmarkt, de meest recente uitbreiding van de feestzone. Dit is het podium van de hedendaagse rockscene, met een hoog Studio Brussel gehalte. Daarmee ben je aan het andere uiteinde van de feestzone beland, nauwelijks één vierkante kilometer groot.

Verderop in de stad gaan er een aantal festivals door, die mee de culturele uitstraling bepalen van het gebeuren. Het Blue Note Jazz Festival, dat doorgaat in een uniek site van een dertiende eeuws ziekenhuis, is één van topfestivals van Europa geworden, met namen als Herbie Hancock, Philippe Catherine, Candy Dulpher. Voor een andere kant van het muzikale spectrum moet je naar de Vooruit, het adembenemend mooie art-nouveau volkshuis. Ten Days Off is begonnen al Ten days of Techno, maar is nu uitgebreid naar electro, drum&bass, house, funk en disco verspreid over drie zalen in het labyrintische gebouw. Ook het internationale Straattheater festival vindt grotendeels plaats buiten het historische centrum.

Naast deze grote festivals en pleinen gaan er honderden evenementen door in de stad: de gids vermeldt niet minder dan 100 verschillende kinder –en jeugdprogramma's, 170 verschillende theaterprogramma's, samen met de bals, tentoonstellingen, concerten, recreatie, geleide bezoeken. De feestkalender is 50 dichtbedrukte A4 pagina's dik. Het aparte nachtprogramma-boekje vermeldt zo'n 55 optredens per avond, verspreid over 20 locaties in de stad.

Tijd om terug te wandelen richting Sint Jacobs. Op sommige avonden is de massa in de straten van de stad zo enorm dat er echt geen doorkomen aan is. Je passeert langs het schitterende middeleeuwse stadhuis in de Belfortstraat en het politiekantoor er tegenover. Vanuit het gebouw zie je een dikke kabels vertrekken naar alle hoeken van de festivalzone. Want om dit enorme gebeuren in goede banen te leiden heeft de politie gezorgd voor de nodige infrastructuur. Op het bovenste verdiep van het politiegebouw, onder het driehoekig dak, staat een batterij televisie-monitors een TV regiostudio waardig. Twintig videocamera's staan verspreid over de feestzone. Twee agenten zitten dag en nacht aan hun joysticks gekluisterd het feestgewoel te observeren; op elke melding die binnen komt wordt direct ingezoomd. Beneden zitten de agenten van het interventiekorps klaar om zich naar mogelijk onheil te begeven. Een erg rustige job. Ik ben een paar dagen opgetrokken met de politie. Ik kreeg daarbij onbeperkte toegang tot het gebouw; dit korps is het duidelijk gewoon om burgers te ontvangen (in Gent wordt ook de TV serie "Flikken" opgenomen). Zo weet ik uit eerste hand dat de Feesten er erg probleemloos aan toe gaan. In de twee nachten dat ik met hen heb opgetrokken was er één noemenswaardig incident: een imbeciel met pepper-spray op de Vlasmarkt. Wat opvalt is hoe gericht de politie optreedt. Zolang er geen verstoring is van de openbare veiligheid mag alles. Dus alcohol en cannabis mogen, maar oh wee als het terras van een café iets breder uitvalt als afgesproken en daardoor de doorstroming van de massa bemoeilijkt wordt, het grootste zorgenkind van de Feesten. Ook de agenten zelf vallen op door hun mentaliteit. Professioneel, vriendelijk, moderne mensen. " 't zijn wijze gasten" zouden ze in Gent zeggen.

Tweehonderd meter verder ligt Sint Jacobs, het plein uitgebaat door de vzw Trefpunt, de motor achter de herleving van de Gentse Feesten begin jaren '70. Het is daar dat Walter De Buck en zijn soixant-huitards de Feesten uit hun lethargie haalden en er een cultureel fenomeen van maakten. Het duurde tot eind jaren tachtig tot de alternatievelingen van St. Jacobs erkend werden als volwaardig partners door de overheid.

Op Sint Jacobs staat een groot concert podium aan de voet van de kerk. Jarenlang was dit het culturele hart van de feesten en het trefpunt voor de jonge feestvierders. Ook vandaag is dit de plek waar de Feesten feestelijk afgesloten worden. Sinds jaar en dag zorgt Raymond van het Groenenwoud, Vlaanderens rocklegende, voor een gepaste apotheose. Om half twee 's morgens kruipt hij het podium op, om er meer dan tachtig songs later van af te stappen, zo tegen half acht 's morgens. U leest het goed.

En daarna dus de straat over naar de Vlasmarkt, voor de laatste stuiptrekkingen. Als om acht uur de DJ stopt komen de drummers te voorschijn. De resterende feestvoerders verzamelen zich voor een jam sessie. Tegen één uur 's middags is het onherroepelijk voorbij, dan komen alle vrijwilligers van de reinigingsdienst IVAGO, die tegen dan de ganse stad hebben opgekuist (elke nacht 26 ton afval!), samen op de Vlasmarkt. Hun knalgroene uniform overtuigen zelfs de allergrootste die-hards om de plek rustig te verlaten, er komt geen flik aan te pas. En als ook de Vlasmarkt proper is komen de mannen van IVAGO samen in Café Charlatan voor een laatste pint. Tot volgend jaar!